15e JAARGANG CURAÇAO, DEN 6den AUGUSTUS 1898. No. 762

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2, — met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N°. 129

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2, — pa tres luna pagar pa dilanti.
Pa lugarnan fol Curaçao, Bonaire, Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,20.

Curaçao, 5 Augustus.

VRIJE ZEDENLEER.

Wat is het leven toch vol tegenstrijdigheden! Woorden en daden, beginselen en gevolgtrekkingen, ondernemingen en hare resultaten, wat staan zij vaak lijnrecht tegenover elkaar, zoodat de onpartijdige beschouwer zich dikwijls afvraagt, hoe ze nog eenig verband kunnen houden.

Onvermoeid gaat 's menschen streven naar ontwikkeling, rusteloos arbeidt hij om te bereiken wat hem goed schijnt, vaak verwerpend de idealen van vroegere eeuw, maar jagend, jagend naar nieuwe, die opdoemen aan den horizon, nog wel in vage, onbepaalde vormen, doch eenmaal stralend in vollen luister. Wat streven en zoeken, waarbij toch, helaas, zooveel edele geesten verdwaald raken, totdat zij den weg bijster zijn, waarbij het velen, in stede van helderder, steeds duisterder wordt, waarbij het vaak schijnt alsof de geschiedenis hen niets leerde.

En toch, is zij niet de spiegel, waarin we het lot van vroegere en oudere volken kunnen aanschouwen, waarin ons hunne dwalingen duidelijk worden afgebeeld, tegelijk met de oorzaken daarvan, nog duidelijker met haar gevolgen? Zooals ergens een Duitsch schrijver zich uitdrukt, valt het ons nu en dan, ja zelfs zeer dikwijls moeilijk de wereldgeschiedenis niet, in plaats van voor een menschelijke *Tragi-comedie* voor een satanische *Tragoedie* aan te zien, en toch verbazen wij ons, dat nog zoovelen meenen haar te kunnen begrijpen, ze beschouwend alleen als het product van de daden en hartstochten der menschen, zonder medewerking van hoogere machten. Telkens toch leert zij ons opnieuw feiten kennen, die niet verklaard kunnen worden als gevolgen van menschelijke daden alleen, maar die wijzen op een ingrijpen van hooger hand, die toonen dat de geschiedenis is, volgens het beroemde woord van Donoso Cortès, de samenwerking der menschelijke vrijheid en der Goddelijke Voorzienigheid.

Juist het loochenen van den laatsten factor blijkt vaak de oorzaak te zijn van groote dwalingen. Wie meent den gang der wereldgebeurtenissen te kunnen regelen door eigen verzinselen, los van hoogere wetten, zal vruchteloos werken.

Een merkwaardige tegenspraak! Van den eenen kant allerlei klachten over steeds toenemend bederf, over bandeloosheid, die alles verbreekt, die geen perken meer erkent, die jeugd en volwassenen evenzeer bezielt en het aantal misdadigers aanhoudend vermeerdert; klachten over omkoopbaarheid van hen die de meest gewichtige ambten vervullen; over egoisme, dat immer brutaler het hoofd opsteekt; over verstomping van recht- en zedelijkheidsgevoel, voortwoekerend naar alle zijden als een boschbrand. Van den anderen kant een bestrijding van godsdienst en zedenleer, een verblindheid, die zoo ver gaat van in deze de oorzaak van het kwaad te zoeken; die de moraal het verwijt van immoraliteit in het gezicht slingert en geen middel ontziet, om in den strijd tegen deze macht de overwinning te behalen. Een roepen om ontwikkeling en beschaving, een roepen om zedelijkheid, met ontkenning der meest volmaakte zedenleer, op den meest hechten grondslag gebouwd.

Als ware de geschiedenis er niet om aan te toonen waarop dergelijke pogingen in vroeger eeuw steeds uitliepen, zal nu de tijd aanbreken, waarop een algemeene menschenliefde en zedenleer, onafhankelijk van welken godsdienst ter wereld ook, den menschen redding zal brengen.

Zeker zullen er onder hen die zoo spreken gevonden worden, die geheel te goeder trouw zijn, die ten gevolge van de ontkerstening der tegenwoordige maatschappij, nooit recht kennis hebben gemaakt met het Christendom, en nu, ziende dat ook onder de Christenen de menschelijke hartstochten woeden, meenen dat de zedenleer, die het Christendom predikt, niet voldoende is. Ook gelooven wij gaarne, dat zij zelven evenzeer gelooven op gezag als zij het den aanhangers van elke positieve godsdienstleer verwijten. Alleen staat hun autoriteit gewoonlijk wat lager dan die der geloovigen. Zoo zullen er ook onder hen wel zijn, die meenen nu het ideaal nabij te komen. Wij hopen het voor hen. Want beter is toch een streven dan de onverschilligheid.

Zoo stelt men zich ten doel een zedenleer te zoeken en in praktijk te brengen, geheel onafhankelijk van elken godsdienst. Men is niet tevreden met een onverschillig terrein of met een koud-materialistische levensbeschouwing. Er wordt ontkend, dat de gedachten der menschelijke ziel, welke aan gene zijde der grens van de wetenschappelijke ervaring een antwoord zoeken, ook voor het zedelijk leven van den mensch afzonderlijk en van de maatschappij van groote beteekenis zijn. Maar bestreden wordt het terugdringen en beperken van het vrije en ernstige denken, van het oprecht gemeend en onafhankelijk onderzoek.

Daar is het groote wachtwoord! Vrije gedachte, eerlijk en onafhankelijk onderzoek. Hieruit volgt natuurlijk, dat binnen de grenzen eener positieve godsdienstleer niet vrij gedacht, niet onafhankelijk onderzocht kan worden. Ja zelfs draagt deze laatste bij tot vergrooting van het inwendig en uitwendig lijden der menschheid. De mensch moet zijn denken en weten met nauwgezetheid afscheiden van zijn godsdienstige gedachtensfeer. Slechts wanneer de menschheid zich losgemaakt zal hebben van elken confessioneelen band, zal haar de hooge zekerheid der beschaving, volkomen gerechtigheid en waarheid bij hare maatschappelijke instellingen gegeven zijn.

En zoo gaat de geestdriftige verkondiger der nieuwe bevrijdingsleer voort, terwijl de ontwikkeling van zijn program stijgt tot in de sfeer der lyriek.

FEUILLETON.

UN ORDEN SECRETOE.

Bintoe cincoe anja largoe mi a sirbi bordo di un barcoe di Oost-Indie i último diez anja mi tabata captan di *Belle*, un barcoe asina boenita, koe poco bez barcoe manera é a cruza lamar. Dia 20 October 1854 mi a haja orden di prepara mi pa bai Cayena. Mi mester a hiba aja un 75 soldá i un polaco criminal. Según orden koe mi tin mi mester trata es polaco durante biaha masjar bon, i den es carta di mi superiornan, koe ta doena mi es orden ai, tin un otro carta toer seljá coe laken corrá, koe mi por abrié té ora mi jega na altura di 27° i 28°, esta ora mi ta bai pasa Æquator.

Tabata necesario anto pa es carta ta bon wardá, i pa esai mi a hinké bao di glas di un olosji koe tabata cologá den mi camber. Net ora mi tabata warda es carta, es expatriado a drenta den mi camber huntoe coe su muger, koe nan a permiti companja su esposo. Es muger tabatin apena un 20 anja i é tabata boenita manera un angel. Es homber tabatin un exterior asina dicidido, koe hende no por a consideré pa nada otro koe un "criminal".

Pa conta toer cos unbez, henter su "crimen" tabata, koe é tabata poco exagerá den politico. El a poerba di haci algo coe algun compatriota, i autoridad a condené como traidor i menazé coe morto. No tabata admira mi anto, koe é tabata recomendá particularmente bao di mi vigilancia, ma larga es asunto ai pa despues.

Promé koe a pasa un seman, mi tabata considerá es esposonan ai caba pa mi jioe. Toer mainta mi tabata larga nan bini den mi cuarto.

Un ciertoe día, koe nos tabata sinta atrobé coe otro, mi dici: "Bo sabi kiko, jonkman, ta parcé mi, koe nos ta hiba un bida masjar social, un berdadera bida di familia coe otro? Desdi awé lo mi no haci bo ningun pregunta indiscreto, ma mi no ta kiboca mi, si mi ta keré koe boso no tin ni un cens chikitoe. También, segun ta parcé mi, ningun di boso dos ta propio pa bai traha den es solo cajente di Cayena, manera tantoe otro desgraciado, prome koe boso mester a hacı caba. Ta un tera maloe.

Mi, duranti tempoe koe mi mester a pasa lamar, koe mi a coestuma asina tantoe, koe mi cueroe ta mes cos koe di un *rinocero*, lo mi por a sufri, ma boso! En berdad ta duel mi masjar pá boso."

Nan no a respondé, ma nan a drai mira otro. Di ripiente es muger a tira mân na mi garganta i el a coeminza jora manera un mucha.

"Ma," es muger dici sin stop di jora, "bo no a mira ainda es carta coe es seljo corrá grandi."

"Wel, trecé es olosji pa mi!" mi dici, "mi a loebida enteramente!"

I purá mi a bai den es cuarto di mas atras, pa mi mira, oenda nos ta. Mi a mira, koe ainda nos falta un dos dia promé nos jega na es lugar, koe es carta ta bisa.

Nos tabata cerca islanan di Cabo Verde; nos barcoe *Belle* tabata camna coe un velocidad di diez milja pa ora. Nos tabatin un di es anochinan sublime, koe trópico tin asina tantoe. Es anochi ai mi tabata sinta riba dek ta huma mi pipa i mira den lamar. Toer camina tabata ketoe, i solamente paso di es oficial di warda, koe tabata camna bini riba dek, tabata kibra es silencio di anochi.

Mi tabata stima orden i trankilidad masjar i mi tabatin masjar rabia també riba lawaai. Na es ora ai toer luz mester ta pagá na barcoe; pa casualidad mi wowo a cai riba dek i tabata parcé mi koe mi tabata mira un strepi smal di luz ta lombra bao di mi pia. Na un otro ocasion lo mi a rabia masjar, ma awor mi tabata sabi, koe es luz ai tabata sali for di cuartoe di mi protegidonan i pa esai mi a resolvé di mira kiko nan tabata haci.

Pa esai mi tin di mira solamente abao; den rampinan mi por mira masjar bon den nan kamber.

Nan tabata sinta manera dos palomba i nan tabata combersa coe masjar confianza. "Ai, mi kerida Laurette," es jonkman dici' "mi no por juda, ma com mas acerca América nos ta jega, mas ansiá mi ta bira. Mi no sabi pakiko — ma mi ta sospecha, koe es tempoe aki tabata tempoe di mas dichoso di nos bida."

"Ta pasa mi també mescos," es muger tabata respondé. Lo mi desea koe es biaha aki por a dura un eternidad."

Es muger a tira su braza na su garganta i é tabata hunga coe su frenta i su wowo; é tabata hari i papia carinjosamente coe né, toer es sorto di palabranan di amor koe mugernan enamorá sâ usa.

"I riba toer esai nos ta basta ricoe!" es muger dici rebentando den un harimentoe. "Mira mi beursji: ainda mi tin un mitar louis di oro,— henter mi tesoro di ariba mundoe.

Es homber també tabata hari.

"Si, mi prenda, mi a saca mi último franc. Mi a doena es homber, koe a trecé nos baúl abordo."

"Ai pobercito! Ma ta kiko esai? No tin hende mas fortuná koe es koe no tin nada di perdé. I ainda mi tin dos rentji di diamanta, koe mi a haja di mi mama; nan lo por sirbi pa cualkier cos. Si bo ta haja bon, nos ta bendé nan i mi ta sigura bo, koe captan no ta keda malcontentoe; mi ta pusta bo, koe é sabi kiko ta skirbi den es carta."

"Podisé un recomendacion pa gobernador di Cayena."

"Por ta; ken sabi. Esai lo no ta un mal idea. Bo ta asina bon, koe mi ta combenci koe gobierno a expulsa bo solamente pa un poco tempoe — mi sabi koe bo no ta contra gobierno."

Tempoe a pasa caba di paga luznan. Mi a bati den vloer i mi a manda nan di paga luznan. Un instante despues tabata scur.

Un dos dia después, koe mi a lamanta mainta mi tabata morto spantar koe mi no tabata sinti movecion di barcoe.

Spantá mi a boela, mi por bisa riba dek pa mi haja sabi noema koe tabata ketoe manera morto. Nos a jega na es lugar koe bientoe ta ketoe i nos a haja nos riba 1° N. B. meimei di 27° i 28°. W. L.

Mi a spera té ora anochi a drenta, mi a bai den mi cuarto, i aja mi a abri es carta, tormentá pa un presentimentoe sombrío. Mi a tené mi rosea aden, mientra koe mi tabata kibra es seljo grandi, i mi tabata leza:

"Captan Lafontaine.

Es condenado Antoine Sinclair lo ta hibar meimei di lamar pa motiboe di alta traicion contra imperio. Gobierno ta ordena además koe meimei di lamar lo é ta fusila i bo ta encargá pa percura koe es orden aki ta cumplí exactamente."

Mi a leza i bolbé leza, mientra koe es letternan tabata balia den mi wowo i

Is dat iets nieuws? Wij weten wel beter. Op groote schaal werd hetzelfde reeds lang verkondigd en verbreid in de Indiën; ook het Boeddhisme is tegen alle geloofsleer. Immers in de werkelijkheid is de tegenzin, de afkeer van elk nauw omschreven godsdienstig-wijsgeerige levensopvatting de wieg van het Boeddhisme. Niet tegen den inhoud der onderscheiden theorieën omtrent God en de ziel wendt zich het Boeddhisme, doch tegen het streven naar een theorie in het algemeen, tegen elke poging om de eischen der zedelijkheid aan zoodanig godsdienstig stelsel te verbinden. Los van elk wijsgeerig stelsel omtrent God en de ziel, was de leus, waarmede Boeddha tegen de vele scholen van zijn tijd te velde toog. Alles wordt bij hem tot de meest vlakke algemeenheid genivelleerd. Zijn stelsel van verzoening stelt elk verschil van opvatting omtrent God en de ziel ter zijde, om zóó te geraken tot het naakte, koude ideaal: algemeene broederschap van het niets. Slechts hij, die aan alle systemen en dogma's ontkomen is, kan tot de bevrijding komen, welke te vinden is in een moraal, onafhankelijk van alle banden. Zoo is de eenige godsdienst van het Boeddhisme: geen godsdienst te hebben.

Vragen wij nu, om alles te leeren wat ons de Geschiedenis onderwijzen kan, wat het Boeddhisme bereikt heeft. Vragen wij dit onbevooroordeeld, niet verblind door den schijn of door den afstand, die zooveel nivelleert, zooveel mooier doet schijnen. Dan is het antwoord, dat hier niet bereikt is wat beloofd werd. Het was trouwens te verwachten. Het Boeddhisme is de leer van de tot volkomen lijdelijkheid geworden onverschilligheid. En lijdelijkheid sluit leven en ontwikkeling uit. Waar het Brahmanisme naast tal van wanschapen uitingen toch zeer veel schoons bevat, vooral in den oudsten, zuiversten vorm der Veda's, waarin wij nog de herinneringen der eerste menschen hooren spreken, waar het Brahmanisme vaak grootsche scheppingen op het gebied der kunst te voorschijn riep, en door zijn streng systeem van opvoeden, zijn ernstige studie veel schoone vruchten droeg, daar voerde het Boeddhisme tot Nihilisme. Het Boeddhisme heeft het geestelijk leven zelven der Indiers niet tot hoogeren bloei doen ontluiken. Het heeft alle hoogten en laagten daarin effen gemaakt en het steeds dieper neergedrukt tot het zelf aan zijn stompzinnigheid en sombere onverschilligheid aangaande alles wat het hoogere leven betreft in zijn eigen vaderland ten gronde ging. Wat het Boeddhisme in den schijnbaren rijkdom zijn litteratuur ten toon spreidt, zijn niet anders dan de wilde uitspruitsels van veelschrijverij, doch geen ontplooiing en bloesems van hoogere kracht. Wel is deze litteratuur in staat bij den eersten aanblik door haar groote massa te bedriegen, doch bij nadere beschouwing ziet men in, hoe ledig en kaal het geestelijk leven is, hetwelk zich hier openbaart, hoe litteratuur en kunst achter staan bij die van andere volken. Maar toch, het vele schoone dat deze bevatten, is gevolg van leven, niet van niet-leven, van onverschillig, lijdelijk verlangen naar het Nirwana.

Of wij vreezen, dat de verbreiding der vrije zedenleer ooit tot dat indifferentisme zal voeren? Niet zeer. Daartoe zijn in onze maatschappij te veel elementen, die op elkander inwerken. Daartoe zijn onze moderne wereldhervormers gewoonlijk niet consequent genoeg. Daartoe is onze samenleving nog te zeer doordrongen van christelijke ideeën, hoe weinig zij dat soms ook bewust moge zijn. Wij zien het in letterkunde. Daar zijn schrijvers en dichters, die zich Boeddhisten noemen, die trachten de leer van Boeddha in praktijk te brengen, er rust, in te vinden. Zie eens hoe zij slagen. De rust is als zij die vinden, maar heel kort en dus geen rust. 't Is — het spreekt vanzelf, dat wij hier alleen van ernstig denkende menschen spreken — hun niet mogelijk te blijven leven in die wereld vol tegenstrijdigheden.

Toch biedt dergelijke dwaling veel gevaar. Zij neemt de houding aan alsof zij het weet, alsof bij haar redding is te vinden. En zoo verlokt zij de groote menigte, die niet denkt, die aan den leiband blijft loopen, het meest wanneer zij meent aan den traditioneelen leiband der priesters ontkomen te zijn. Zoo dringen er ontbindende factoren in het leven en worden zij die wel de waarheid zouden willen kennen, maar haar nooit in zuiveren vorm, onbevooroordeeld leeren kennen, nog meer in de war gebracht. Wat zij lijden, is vaak niet te overzien. Oogenblikken van begrijpen worden gevolgd door andere, waarin zij rondtasten in de meest volslagen duisternis. En waar zij het licht zoeken, is het niet.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Havennieuws.

De *Philadelphia* van de *Red D Line*, die door de Vereenigde Staten tijdelijk als hulpkruiser in dienst werd genomen, zou, zooals men zegt, wederom voor haar gewone bestemming worden gebruikt. Dit stoomschip zal dan in deze maand van New-York over Santiago de Cuba naar hier vertrekken en in het vervolg op zijne reizen ook Porto-Rico aandoen.

* * *

De *Leonor*, die tusschen Curaçao en Sto. Domingo vaart, zal eenigen tijd haar reizen staken en hier in de haven blijven. In haar plaats komt de *Carmita*, die dan met de *Aguila* de verbinding van ons eiland met Sto. Domingo zal onderhouden.

* * *

Donderdagavond viel het Italiaansche oorlogsschip *Umbria*, dat van Cartagena kwam, hier binnen. Eenige weken geleden was het daarheen gegaan, deel uitmakend van een eskader onder Admiraal CANDIANI, om kracht bij te zetten aan den eisch tot schadevergoeding, die gedaan werd aan de Columbiaansche regeering ten behoeve van een Italiaan CERRATI genaamd. Na het betalen der schadevergoeding vertrok het Italiaansche eskader uit de wateren van Cartagena en de *Umbria* kwam hier binnen om kolen in te nemen.

* * *

Verleden Zaterdagmorgen is de *Essex*, geladen met zout, bij de baai *Santa Maria* onder de parochie *San Willebrordo* op het strand gezet. De zware regen was oorzaak, dat men niet kon zien op welken afstand van de kust men zich bevond en die aldus te dicht naderde. De *Essex* beliep groote averij, doch kan nog worden afgebracht.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Leonor van Eck, C. F. de Haseth Gz., James & Henry Jones, I. A. de Lima, Jr, H. W. Manhoudt, Engriette Mensen, Pinedo & Co., Isabelita Punneflek, William de Ries, José Rafael Ricart, Elisa Vargas, H. Westdijk.

Aangeteekende stukken:

G. B. Brandao, M. & J. Cardoze, Moses S. E. L. Maduro, E. Fonseca Perez, A. G. E. Weeber.

Niet voor bestelling of verzending vatbaar de volgende ongefrankeerde drukwerken geadresseerd aan:

L. H. Snoek, Maria S. de Wilson te Maracaibo en Redactie van Het Huisgezin te 's Hertogenbosch.

Leger.

Hr. Ms. *Friesland* heeft Woensdagmiddag de haven verlaten en is naar Martinique gestevend. Deze oorlogsbodem zal waarschijnlijk in October de Curaçaosche wateren voor goed verlaten en dan door Hr. Ms. *Zeeland* worden vervangen.

Politiezaken.

De Commandant-Inspecteur der brigade maréchaussées alhier, de Heer C. L. BERCKS, heeft den 1n Augustus ll. met eervol ontslag 's lands dienst verlaten.

Ongelukken.

Verleden week Vrijdagmorgen is een soldaat van het garnizoen alhier plotseling dood gebleven in het lokaal der wacht. Het lijk werd naar het militaire hospitaal overgebracht, waar de lijkschouwing plaats had en van waar het in den namiddag met militaire eer ter aarde is besteld.

2 Augustus.

Op de gebruikelijke wijze werd hier laatstleden Dinsdag de verjaardag van H. M. EMMA, Koningin-Weduwe, Regentes der Nederlanden gevierd. Op de schepen in de haven werd gepavoiseerd, waarbij vooral de *Oranje Nassau* van den *K.W.I.M.* de aandacht trok. Na de parade had ten half elf de audientie op het Raadhuis plaats en 's avonds bood de Hoogedel Gestrenge Heer Gouverneur aan verschillende autoriteiten der kolonie een feestmaal aan.

De pokziekte.

Het is gelukkig bij het bekende geval te Santa Rosa gebleven. Deze week heeft de aangetaste hersteld zijn woning verlaten en algeheele

---

mi a corré bai riba dek. Mi a contra coe nan, es muger mirando na lamar i es homber ta companjé. Mi a haci un senjal coe né pa é sigi mi na mi cuartoe; jamando su muger adios, el a sigi mi hariendo.

Mi tabata soda frioe manera ijs, tabata manera mi tabata lucha coe morto. Mi a doené es carta. Ora el a caba di lezé, mi a bini poco na mi mes.

El a bira pálido, el a debolbé mi es carta coe un buig i dici coe un boz suave, manera ta su costumber: "Ningun hende por falta coe su obligacion. Mi tin solamente un deseo: di papia algun palabra coe mi Laurette, i mi ta pidi bo di no larga di doené algun auxilio si é sobrevivi mi, ma mi no ta keré coe esai lo ta caso."

"Bo ta comporta bo manera un homber, pobrecito," mi a respondé. "Si bo kier mi ta hibé Francia cerca su familia; mi ta priminti bo koe lo mi no bandoné, tantem é mes no kier. Ma mi no ta keré koe lo é por resisti."

El a cohé mi manoe i tabata primié. "Mi querido i bon captan! Mi ta mira, koe bao di es encargo ai bo ta sufri más koe mi mes, ma bo no por haci nada. Mi ta spera koe lo bo warda es dos obhetonan koe mi ta larga pé i koe lo bo goberna también es koe lo é hereda despues di su mama. Mi ta poné su bida i su honor den bo manoe. E ta un criatura chikitoe, tierna i é ta cohé frioe masjar facil. E mester tené su curpa cajente. Lo mi ta masjar contentoe si é por warda es dos renchinan di diamante koe el a hereda di su mama ma si por tin mester di placa, naturalmente mester haci uso di nan. Ai, mi pober i dusji Laurette, ki duci i cariñoso é ta!"

Mi no por a contené mi mas. Mi tabata frega mi wowo i mi dici coe un boz temblando: "Un palabra tin mes balor koe otro mil. Nos ta comprendé otro, no ta berdad? Bai awor noema cerca djé."

Mi a primi su mân. E tabata mira mi tristoe i mi a bisé: "Stop, un momentoe mas. No bisé nada; tené bo trankil. Ta mi mester percura pa un i otro, i lo mi percura pa toer cos ta hací na di mihor manera."

"Sí, é dici, "mi ta comprendé bo. Si, sigur esai ta muchoe mas mehor. Ma es despedida, ai, es despedida —!"

"Comporta bo como homber," mi tabata bisé. Ta mehor no toema despedida— si bo por."

Mi a keda sinta i mi por a mira nan, mientra koe mân pasa den otro nan tabata keier mas di mei ora riba dek bai bini. Es ora ai mi a comprendé koe mi mester poné es oficial di soldánan, koe ta na bordo, na altura di es carta.

Mi a jama mi promer oficial, mi a doené es carta pa é leza i mi dici:

"Carón, esaki ta un asunto trabahoso, un historia muy trabahoso, un historia muy trabahoso. Bo mester percura pa su ehecusion. Mi mester cumpli coe orden koe mi ta encargá, ma mi ta keda den mi kamber té ora toer cos a caba."

"Com bo kier pa mi ehecuta es orden ai? Caron tabata puntra mi coe un tono indiferente.

"Hibé den un boto asina leuw, koe é perdé for di nos bista, ma haci mas liher koe ta posibel. I no papia coe ningun hende tantem koe toer cos no a caba."

Caron a keda mira largoe ketoe i penetrante, sin papia un solo palabra. E tabatin un caracter raro, i mi no tabata sabi nunca drechi kiko mi tabatin pé. Sin respondé un solo palabra el a salı for di mi camber.

Alafin a bira nochi.

"Tripula un boto!" mi a manda. "Rema un cuartoe di milja leuw! Ma haci poco purá!"

Obedecé un miserabel pida papel! Com koe é ta, é no ta otro cos koe un miserabel pida papel, koe parcé ta ehercé un influencia horribel riba mi. Mi tabata mira com es jonkman a hinca rodia dilanti su Laurette i tabata zoentji su mân hasta su panja. Manera un loco mi tabata grita:

"Separa nan for di otro! Ranca nan unbé for di otro! Abao Imperio! Abao gobierno. Mi ta toema mi pension! Diabel hala es tiranonan di estado! Boso por bisa nan si boso kier!"

Nan a carga Laurette hiba den camber i es boto a rema bai. Poco despues a sono un descarga. Toer cos a caba.

Mi tabata un loco. Desesperado mi tabata camna bai bini riba dek, jamando toer sorto di maldicion riba mi curpa. Henter anochi mi a keda riba dek i continuamente tabata figura mi, koe mi tabata tendé joramentoe tristoe di mi páhara chikitoe.

Varios bez mi tabata keda para i cerca di boela den lamar, pa mi poné un fin na es horribel remordementoe di mi concensji.

Dianan a pasa. Mi no tabata mira Laurette. Mi no kier a miré tampoco. E també tabata kita for di camina pa mi i mi tabata contentoe també. Lo mi no por a soporta bista di es cara gastá di dolor.

Com mi tabata odia es Caron! E tabata frioe i indiferente, manera é no tabata corda, koe el a larga fusila un pober diabel.

Ora nos a jega Cayena, mi a entregá comando di mi barcoe na otro. Mi a bai den stad pa mi regla algun asunto i asina mi a caba, mi a bai New York coe promé vapor, koe presenta.

Mi a larga un gran suma di placa den manoe di un amigoe di confianza i mi a encargé di manda Laurette pa mi té aki seis luna. Mi no kier a contra coe né tantem mi promé dolor no a pasa.

Mi a jega New York cansá di bida i maloe; un dos tres dia despues mi a coempra un cas na coenucoe, oenda mi tabata spera di pasa sobra di mi dianan di bida.

Mi a skirbi Laurette, es pobercito mi mester miré.

Un anochi boenita di verano, mi tabata sinta dilanti mi cas, mi tabata huma mi pipa i mira den un camina largoe. Di ripiente mi a tendé sona di wiel i un momentoe despues un sjers a stop dilanti porta di mi cas.

Na es mes momentoe mi a sinti dos manoe a pasa rondó di mi garganta i a tendé stem di Laurette jorando: "Ai mi querido, mi bon captan!"

"Mi Dios!" mi a grita, "ta kende ta para ai coe bo? Tabata Antoine Sinclair.

"Ta kiko?" mi a puntra, sin sabi, koe mi ta lamantá of koe mi ta sonja.

"Bo ta contentoe di mira mi?"

"Alabado sea Dios!" tabata toer loké mi por a papia.

Unbez nan a conta mi, com cos a pasa. Mi promé oficial por a leza den mi coerazon mehor koe mi mes.

Después koe é boto tabata leuw den lamar, nan a regla es cos. Nan a wel haci es descarga, ma ni un bala a cohé Antoine Sinclair. Nan a trecéle trobé scondir den su cuartoe, i el a trata pa mi no miré. Henter tripulación di mi barcoe tabata den es complot; solamente mi tabata inocente.

Mi a doena Caron un recompensa di mil fuerte.

Awor mi ta un homber bieuw, ma mi ta altamente dichoso. Mi jioe i mi nietonan — mi no ta jama nan otro manera—parcé ta corda també koe es captan bieuw Lafontaine, no obstante toer loké a socedé, ainda no ta un homber asina maloe.

ontsmetting heeft plaats gehad. De hut van den lijder is onteigend en verbrand.

Oorlogsberichten.

Zou, nu de loop der vijandelijkheden tusschen de Vereenigde Staten van Noord-Amerika en Spanje voor laatstgenoemd Rijk een beslist noodlottige wending heeft genomen, weldra het oogenblik zijn genaderd, waarop de Europeesche Mogendheden zich genoopt zullen gevoelen handelend tusschenbeide te treden tot herstel van den vrede en aldus een einde te maken aan een toestand, die terwijl hij voor het eene volk noodzakelijk een volslagen ruïne op financieel gebied en zeer waarschijnlijk het verlies van een aanzienlijk gedeelte zijner koloniën moet ten gevolge hebben ook aan de andere partij reeds menige onaangename verrassing heeft bezorgd voor haar schatkist en — vooral in het begin — voor haar politieke ijdelheid?

De alarmeerende berichten van de Philippijnen en de nederlagen op Cuba dringen, nog krachtiger dan vroeger deze vraag naar den voorgrond. Of echter het antwoord daarop met een voor recht en gerechtigheid bevredigende toelichting zal worden vernomen, staat — dunkt ons — ondanks de vage nu hier dan daar opduikende optimistische geruchten, zeer te bezien. Tot dusverre immers heeft de Europeesche diplomatie gemeend met een even betreurenswaardige als schier angstvallige bezorgdheid zich te moeten wachten voor het openlijk brandmerken van een krijgsbedrijf, dat, niet minder onregelmatig dan onrechtvaardig aangevangen, elken dag met toenemende onbeschaamdheid en grover veronachtzaming der volkenrechtelijke oorlogsgebruiken door den sterkere tegenover den zwakkere is voortgezet, en zelfs Oostenrijk, waarvan — bij de bekende sympatieke gevoelens, door zijn Vorstenhuis gekoesterd voor de persoon van Koningin Maria Christina — vooral in den beginne met stelligheid een krachtig initiatief werd verwacht in de richting van interventie, kwam aan deze illusie weldra allen grond ontnemen door de spoedig daarop gevolgde verklaring van Keizer Franz Joseph in zijn toespraak tot de delegatiën, dat "de Monarchie een der eersten zou zijn, om ten aanzien der strijdvoerende partijen de onzijdigheid in acht te nemen." Wèl lieten de verschillende Kabinetten het niet ontbreken aan gelegenheids-verzuchtingen en officieele "vrome wenschen" voor het spoedig tot stand komen van den vrede op een voor het nationaliteitsgevoel zoowel van Amerikanen als van Spanjaarden aannemelijken grondslag, maar welken invloed konden dergelijke platonische ontboezemingen oefenen op den feitelijken gang der gebeurtenissen? En indien Spanje nu komt te bezwijken onder de macht van den dollar, die zich in deze botsing — misschien meer dan ooit — doet gelden als de "zenuw van den oorlog", zal dan de goedkoope moreele steun der Mogendheden, waardoor Sagasta zijn vaderland zoo herhaalde malen "sterk" heeft verklaard, ook maar in 't minst ertoe kunnen bijdragen om de noodlottige gevolgen zijner nederlaag voor Spanje te verzachten?

Er komt nog bij, dat Engeland — *le perfide Albion*, zooals de Franschen zeggen — sterk verdacht wordt, van den beginne af den loop der vijandelijkheden met ongemeene belangstelling te hebben gadegeslagen en een eventueelen ondergang van Spanje's koloniale macht niet anders te zullen beschreien dan met krokodillen-tranen, wijl het daarin een bij uitstek gunstige gelegenheid zoude vinden om — zoo niet door een formeele overneming der geheele Philippijnengroep van de Anglo-saksische rasgenooten, dan toch allicht door het aanwerven van eenige kolen- en maritieme stations in den Grooten Oceaan — zijn invloed in de Chineesche wateren te doen toenemen. De goede indruk der vredelievende rede, door lord Salisbury gehouden voor een vergadering van de *Primrose League*, en waardoor men zich waarlijk bijna genoopt ging gevoelen bovenvermeld vermoeden als een gerucht van booze tongen te verwerpen, — werd, helaas, al spoedig weggenomen door de voor Spanje uiterst kwetsende inspectie, vanwege de Engelsche admiraliteit ingesteld naar de werkzaamheden in het arsenaal te Gibraltar, en de verklaring van den minister van Koloniën, den heer Chamberlain, dat Engeland zonder bondgenoot — waarmede, natuurlijk, Amerika bedoeld werd — niet in staat zou blijken, zijn belangen in het verre Oosten te verdedigen naar behooren.

Mag men dus — met het oog èn op John Bull's weinig voorkomende houding jegens Spanje, benevens zijn neiging tot een Anglo-amerikaansch bondgenootschap, èn met heenwijzen naar de werkeloosheid, het volslagen lijdelijk toezien der Mogendheden in hun blijkbare vrees om eenig conflict uit te lokken — gerust met eenige twijfelzucht de vraag stellen: wat er aan is van de loopende vage geruchten over de plannen tot interventie, nòg onzekerder moet het antwoord luiden op de bedenking, of een eventueele poging, in deze richting aangewend, inderdaad tot eenig gewenscht resultaat zou leiden.

Immers: zoo lang beide strijdvoerende partijen beslist weigeren zich op een der kardinale punten te laten vinden voor een concessie, moet een vergelijk onmogelijk worden geacht. Waar — naar sommige bladen melden — de Regeering te Washington als uiterste grens van toenadering de teruggave zou stellen der Philippijnen met het recht echter om dáár evenals op de Carolinen kolenstations te vestigen, maar overigens onverzettelijk zou blijven vasthouden aan den brutalen eisch van algeheele onafhankelijkheid van Cubá en den afstand van Portorico zou verlangen als vergoeding voor de oorlogskosten, — daar komt het ons voor, dat de fiere Hidalgo's tot geen transactie zullen te bewegen zijn, maar — liever dan de "parel der Antillen" over te leveren aan het "voorloopig bestuur" van den brutalen indringer, hun nationale rechten met de wapenen zullen verdedigen tot het uiterste.

Doch zelfs indien ook al — bij het onder de bevolking steeds toenemend verlangen naar den vrede — de gezindheid der Kroon en van het kabinet in de toekomst op dit punt misschien een belangrijke wijziging zou ondergaan, dan nòg zal men te Madrid steeds rekening dienen te houden met het dreigend gevaar van den kant der republikeinsche en Carlistische partijen, voor welke krachtens de herhaalde toespelingen der hoofdleiders, elk anti-patriottisch of als zoodanig door hen naar believen gequalificeerd regeeringsbesluit het sein kan geven tot een volksbeweging, waarvan de omvang en de gevolgen zeer waarschijnlijk allernoodlottigst zouden zijn voor Dynastie en Kroon.

Van welke zijde men den toestand ook beschouwe, een ernstige crisis kan ongetwijfeld voor Spanje niet uitblijven, wanneer — hetgeen echter, gelukkigerwijze, nog niet met zekerheid uit het verleden en het heden valt te voorspellen voor de toekomst — het politieke Europa opnieuw ten einde toe het ergerlijk schouwspel te zien zou geven van een houding als door zijn Mogendheden werd aangenomen in de bloedige Armeensche quaestie, door voor de overwegingen eener boven alles op eigenbelang bedachte politiek de stem te doen zwijgen der algemeene menschelijke gerechtigheid, en een krachtig optreden te verzuimen.

Hetzij echter reeds een niet verwijderde toekomst deze crisis doe geboren worden, of wel een definitieve oplossing in een wijder verschiet ligge — de krijgsbedrijven tusschen de Vereenigde Staten en Spanje hebben zoowel in hun verloop als in hun ontstaan opnieuw de veroordeeling en den vloek gerechtvaardigd, waarmede de groote Paus Pius IX in de 62e propositie van zijn Syllabus de leer heeft getroffen der non-interventie, als een vrijbrief voor de schandelijkste politieke schurkerij en de verzekering der zegepraal van het recht van den sterkste.

Geheel in overeenstemming hier mede stelde — reeds vóór de feitelijk uitbarsting van den oorlog — de Vader der Christenheid krachtige pogingen in het werk om aan het geschil tusschen de Regeeringen te Washington en te Madrid een vreedzame oplossing te schenken, en was de door Spanje op Cuba verleende wapenstilstand alleen te danken aan den invloed des Pausen. Mag men een bericht gelooven van den Engelschen *Standard*, dan zou de H. Vader nogmaals aan Spanje hebben kennis gegeven van zijne geneigdheid om een inmenging der Mogendheden uit te lokken. Hopen wij dat het geschikte oogenblik daartoe weldra aanbreke en de Mogendheden aan de uitnoodiging, tot haar gericht door het meest eerbiedwaardig gezag ter wereld, bereidwillig het oor leenen door eendrachtig maar daarbij tevens krachtdadig optreden!

BUITENLAND.

Italie. — De minister van marine, de heer Brin, die onlangs overleed, is als een goed Katholiek gestorven. Op zijn ziekbed verzocht hij den geestelijken bijstand van zijnen parochialen herder, en die werd hem door den rector der H. Apostelenkerk verstrekt. Deze geestelijke vergezelde ook het lijk bij de van staatswege uitgevoerde begrafenis.

Duitschland. — De Duitsche keizer heeft eenige onderscheidingen toegekend, waaraan een meer dan gewone beteekenis wordt gehecht. Opmerkenswaardig is dit met het oog op de voortdurende aanvallen van de agrariërs op den rijkskanselier Hohenlohe dat deze grootcommandeur met de ster van de huisorde van Hohenzollern geworden is. Met deze onderscheiding heeft de keizer opnieuw zijn vertrouwen in Hohenlohe's persoon willen uitdrukken. De grootste politieke beteekenis heeft echter het verleenen van de orde van den Zwarten Adelaar aan den commandeerenden admiraal v. Knorr, daar dit de eerste maal is dat deze hoogste Pruisische orde aan de marine ten deel valt; het is van 's keizers zijde ook een erkenning van het uitstekend optreden van de marine te Kiao-tchau, Port-au-Prince, etc. en het zal ook wel moeten dienen als een aansporing voor het geval dat de marine binnenkort weer handelend zou moeten optreden.

Uit een ander oogpunt trekt het de aandacht dat de keizer aan de polytechnische scholen te Aken, Charlottenburg en Hannover het recht verleend heeft om zich in het Pruisische Heerenhuis te laten vertegenwoordigen, dat sedert lang aan de universiteiten toekomt. De geheimraad Slaby, hoogleeraar te Charlottenburg, die herhaaldelijk voordrachten met demonstraties voor den keizer gehouden heeft, ontving van den keizer zelf de telegrafische mededeeling dat hij benoemd was tot lid van het Heerenhuis. De keizer zeide in dat telegram, dat deze onderscheiding hem verleend werd "als waardeering van de plaats, die de technische wetenschap aan het einde dezer eeuw heeft veroverd, en uit diepen eerbied voor de exacte wetenschappen in het algemeen."

—Prins Von Bismarck is den 30sten Juli aan een beroerte overleden. Ofschoon hij sinds langen tijd lijdende was, had toch niemand een zoo plotseling einde verwacht. De Keizer is na het ontvangen van het doodsbericht onmiddellijk van zijn reis naar het Noorden teruggekeerd. Aan het hof werd de rouw voor acht dagen aangenomen.

Engeland. — De Anglicanen schommelen nog altijd maar tusschen Protestantisme en Katholicisme; de eenen willen wat meer tot het eene, de anderen tot het tweede overhellen. Bijzonder de luisterrijke plechtigheden van den Katholieken ritus trekken velen hunner aan. Zoo draagt dr. King, bisschop van Lincoln, een kasuifel, wat zijne ambtgenooten iets verschrikkelijks vinden; koorkappen worden door sommigen hunner echter gedragen. De aartsbisschop van Canterbury is een hevig tegenstander van het dragen van mijters; bisschop Creighton moest zich dus met een goudlakensch kalotje tevreden stellen. De aartsbisschop van York veroorlooft zich echter een soort-van mijter, die door een ooggetuige beschreven wordt als een *purple Tam O'Shanter* ("roode zuidwester"). Aartsbisschop Temple (Londen) acht het zijn plicht het Avondmaal te nuttigen aan de noordzijde van het altaar (bij de Katholieken den Evangeliekant), en bisschop Ryle duldt geen kasuifel in zijn diocees. Bisschop Perowne beschouwt het als een werk uit den booze, wanneer zijne *parsons* wierook in hunne kerken gebruiken, en de bisschop van Norwich liet de kaarsen uitdooven in eene kerk, waar hij een bezoek bracht.

De meer ritualistisch gezinde lagere geestelijkheid is over dien tegenstand zeer verstoord, en haar orgaan, *the Church Times*, vraagt: "Kunnen we de bisschoppen vertrouwen?"

Zonderlinge discipline in de zich noemende Engelsche Kerk!

Als verdere illustratie op deze eigenaardige toestanden kunnen wij nog melden, dat de aartsbisschop van Canterbury, primaat van het Anglicaansche Engeland, den geheel-onthouders toegestaan heeft den wijn bij het Avondmaal te vervangen door. .. een mengsel van water met citroensap!!

Ingezonden Mededeelingen.

———o———

ADVERTENTIEN.

AVISO.

Tengo el honor de participar al público en general y al comercio en particular que he sido nombrado Agente-vendedor de la sabrosa y deliciosa

JINEBRA DE NOLET
DE SCHIEDAM.

Expendo esta jinebra — la mas fina que se ha importado en ésta y premiada en varias Exposiciones — á los siguientes precios:

Werkelijke Oude Jenever (*Jinebra verdaderamente añeja*) 12 canecas. 14½ Litros en caja.......fl. 16.—
Werkelijke Oude Jenever (*Jinebra verdaderamente añeja*) 24 medias canecas 12 Litros en caja.....fl. 17.—
Pure Schiedam Geneva. 15 frascos. 19 Litros en caja............fl. 11.50
Pure Schiedam Geneva. 15 frascos. 16 Litros en caja...............fl. 10.50
El que quiera proveerse de una jinebra verdaderamente vieja y fina, que compre la marca

"NOLET"

AURELIO ALVAREZ.
Otrabanda (Curazao W. I.)

Bekendmaking.

De publieke verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1 Januari t/m 30 Juni 1896, onder N°. 7669 E t/m N°. 2217 H. zal plaats hebben op Donderdag den 11den Augustus a. s. en volgende dagen.
Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.
Curaçao, den 4n Augustus 1898.

De Voorzitter,
M. P. CURIEL.

ANUNCIO.

Bendementoe di PREENDANAN di PLATA, ORO i DJAMANTA koe tin placa fiá ariba nan na *Spaar en Beleenbank*, esta esnan for di 1 di Januari té 30 di Juni 1896 bao di N°. 7669 E té N°. 2217 H, lo toema lugá dia Huebes 11 di Augustus i dianan koe ta sigui.
Ta jama interesadonan di bin paga nan interes, afin di evita nan bendementoe.
Curaçao, 4 di Augustus 1898.

President,
M. P. CURIEL.

¡A LAS PERSONAS DE BUEN GUSTO!

El que desee tomar una cerveza pura verdaderamente deliciosa, que no contiene alcohol sino en cantidad insignificante, tome la afamada marca

EL CIERVO,

la más apropiada para los climas cálidos.
Unicos agentes para Curazao
DE LANNOY & Co.
Botica Central.

LA SANGRE ES LA VIDA.

La ausencia de curpúsculos rojos, principio vivificador de la sangre, produce la enfermedad que se llama Anemia. Se nota en las caras y manos pálidas y labios sin sangre y es muy común en las mujeres. El enfermo siente debilidad ó flojez general, condición que predispone el cuerpo á todo género de enfermedades y que requiere un remedio de eficacia probada. La legítima

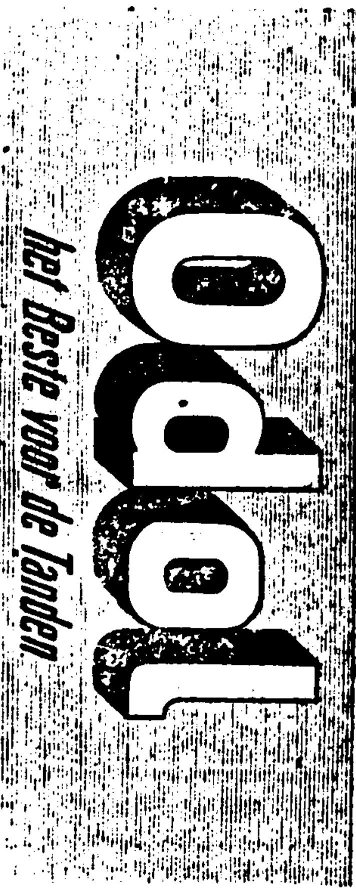
Emulsión de Scott

Marca de Fábrica.

de aceite de hígado de bacalao con hipofosfitos de cal y de sosa parece adaptarse especialmente á la producción de los glóbulos rojos, siendo esa una de las propiedades que hacen del aceite de hígado de bacalao un agente terapéutico de tanto mérito y de aplicación tan constante en la Medicina. Los hipofosfitos son grandes tónicos y ayudan á la pronta recuperación de las fuerzas y de la vitalidad. La Emulsión de Scott es lo mejor para los niños. Con su uso se desarrollan fuertes y robustos. Es grata al paladar.

De venta en las Boticas. Cuidado con las falsificaciones é imitaciones.

Scott y Bowne, Químicos, Nueva York.

De door ons in 1867 uitgevonden *Fijne Palmitine Zeep* is de meest gerenommeerde Nederlandsche Toiletzeep, fijn geparfumeerd, bijzonder zacht voor de huid en de meest geschikte Zeep voor zuigelingen en kinderen en voor alle personen, die prijs stellen op eene gezonde blanke en zachte huid.
Voor de tropische luchtstreken is deze Zeep uitmuntend, daar zij door zuiverheid van fabrikaat en hoog zeepgehalte onveranderlijk en niet aan uitdrogen onderhevig is.

Onze *Palmitine Zeep* staat onder voortdurende contrôle van Dr. P. F. VAN HAMEL ROOS en A. HARMENS Wzn. te Amsterdam.

Ieder stukje moet van onzen naam en gedeponeerd fabrieksmerk "*HET ANKER*" voorzien zijn.

Men wachte zich voor de talrijke namaaksels.

SOLIEDE VERKOOPERS GEZOCHT.

GEBRs. DOBBELMANN,
Nijmegen. *Zeepfabrikanten*

FOTOGRAFIA SOUBLETT

Este muy conocido Taller se ofrece de nuevo sus trabajos a sus numerosos clientes, acaba de recibir máquinas de las últimas invenciones y tiene constantemente de venta aparatos é ingredientes frescos para el arte fotográfico.

HORAS DE TRABAJO
de 8 A. M. — 4 P. M.

STEEDS

blijft de inteekening geopend op de

Papiamentsch-Hollandsche Woordenlijst

DOOR

ALFREDO F. SINTIAGO.

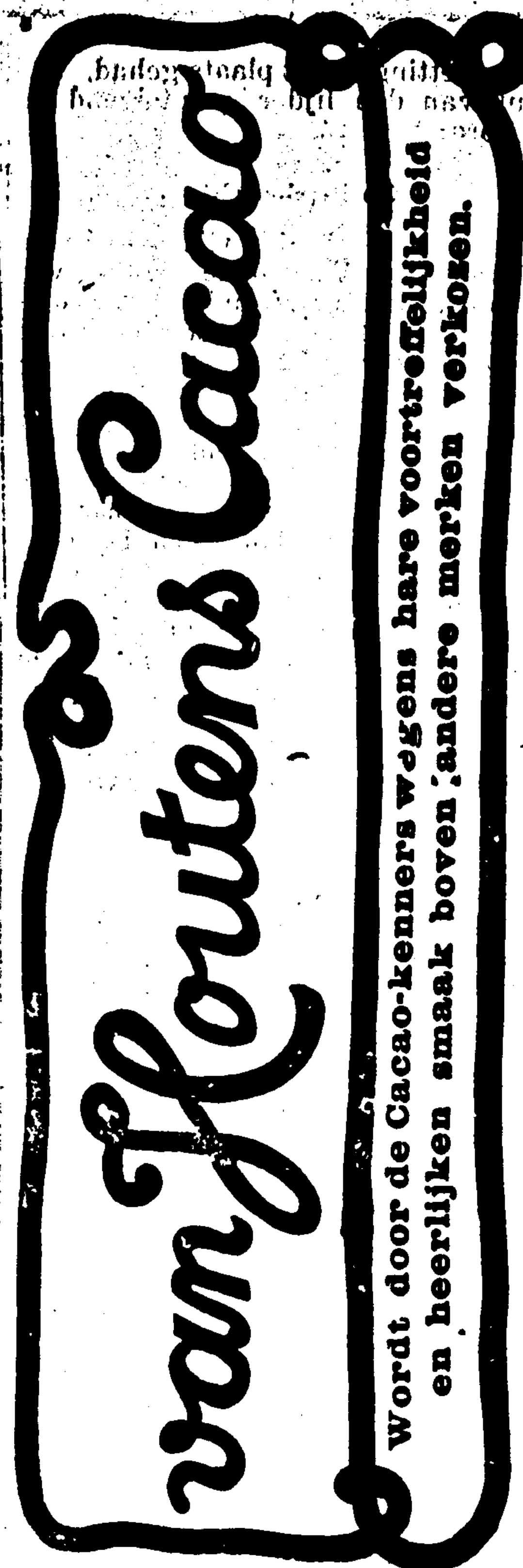
Nadere informaties te bekomen te Willemstad, Kerkstraat N° 195 of in den Boekhandel van de Heeren A. Bethencourt en Zonen, Willemstad.
Zie N° 743 van de *Amigoe di Curaçao*

De inteekening is opengesteld op den 32en Jaargang van de

Katholieke Illustratie.

De KATHOLIEKE ILLUSTRATIE verschijnt in 52 wekelijksche nummers of 12 maandelijksche aflevering (naar verkiezing te bekomen.)

De abonnementsprijs is slechts fl.3,60 per jaar.

N. WOUTERLOOD Jz
te LEIDEN.
FABRIKANT VAN
Verduurzaamde
Levensmiddelen.

Gedeponeerd

Fabrieksmerk

N.B. Nevensstaand merk komt voor op de bodems of deksels der blikken, op de etiketten en verpakkingen.

